

MŰHELY AZ ISKOLÁBAN

A téli szünetben is dolgoznak a Vasvári úttörőcsapat tagjai

Sokáig magam se hittem benne. Nem hittem, hogy ezek a 12-14 éves gyerekek, akik fogót, meg bújcskát játszanak, vagy a labdát kergetik, egyáltalán megtanulhatnak gépekkel, kalapáccsal, fogóval dolgozni. Úgyesen, produktív módon dolgozni. De ha megtanulhatnak is, van-e ennek értelme, származik-e belőle haszon?

Voltam egy leányiskolában, ötödik osztályos kislányok fényképalbumokat ragasztottak. Nevetve, játszva csinálták. Félig játék is volt ez valóban, de félig már munka. Néhány nappal ezelőtt a Pedagógiai Főiskola gyakori általános iskolájában jártam. Van az iskola Vasvári Pál úttörő-csapatának egy műhelye. Erről a műhelyről akarok most beszélni.

*

Tágas tanterem. Szörnyen nagy a lárna. Hárman-négyen kalapálnak egyszerre. Vannak itt lányok, fiúk vegyesen. Nyolcadikos közöttük a legidősebb. Azaz hogy vannak idősebbek is. Itt van Jármái Éva tanárnő, aki felügyel a serényen dolgozó gyerekekre, s itt van Rónyai Balázs, a gyerekek Rónyai bácsija, aki az úttörő szervező testület egyik elnöke és ifjabb Rónyai Balázs édesapja, azé a Balázsé, aki... No, de erről majd később!

— Most tükröket készítenek a gyerekek — mondja Jármái tanárnő. Hat munkacsoport dolgozik, verseng itt, mindegyikre jut egy-egy nap a hétből. Egy csoportban 15 gyereket van. Két óra alatt 60 tükröt elkészítette a norma. A mi csoportunk már csinált 97 tükröt is egyszer, és a munka mindennél jobban, erősebben összekovácsolja ezeket a csoportokat.

— Eleinte — emlékszik vissza Rónyai elvtárs, aki kezdetől fogva a nagy vállalkozás egyik oszlopa és szószólója volt — bizony nehezen ment. Nem voltak gépek, nem volt nyersanyag. Különböző kifogások merültek fel itt is, ott is a munkamenet kapcsolatban. Azóta minden megoldódott. Kelemen Jánosné igazgató kezdetől lelkesen támogat bennünket. Az anyagbeszerzés régóta zökkenőmentesen folyik. Az iskola tanári kara szabad idejének egy részét áldozza arra, hogy itt felügyeljen a gyerekekre. Jármái tanárnő mellett Lukácsné, Dobcsányi, Mohos, Somfai és Veigner tanár elvtársak vezetnek egy-egy munkacsoportot. A munkatervet összehangoltuk a politéchnikai képzés tanmenetével. S amit a gyerekek termelnek — értékesíthető, hasznosítható.

— De nemcsak a tanári kar segít bennünket. A gyerekek szülei sokszor bejönnek és néha maguk is együtt dolgoznak velünk. Aztán itt vannak ezek a gépek. Ha vesszük őket, több, mint tízezer forintba kerültek volna. Minden gépet magunk állítottunk össze. Itt van ez a nagy lemezvágógép. Sipos Attila édesapja csinálta és ajándékozta a műhelynek. S aztán új büszkeségünk, továbbbi betelepek most még kialakítatlan forrása — a gombostűfej-

— Ezek a gyerekek máris szerelmesei a munkának. A nyári szünetben, de most a karácsonyi szünetben is bejárnak dolgozni a műhelybe. Sokszor nekünk kell fékezni őket, ne dolgozzanak annyit. Fegyelmeztettek és mennyivel ügyesebbek, mint kezdetben voltak. Sőt azok a gyerekek, akik itt végeztek az iskolában és már kiszesek, azok is eljárnak a műhelyfoglalkozásokra, segíteni, tanítani a kisebbeket. Hát nem ez a politéchnikai képzés értelme?

— Értelme és talán legértékesebb, de mindenesetre megbecsülendő eredménye. Nincsen igazuk azoknak a szülőknek és nevelőknek, akik kételkedve, vagy egyenesen rosszulalan csóválják a fejüket, amikor hallják, hogy a 12-14 éves kislányok nem babáival, nem főzőcskével játszógnak, még csak nem is kézimunkázni tanulnak, hanem — uram bocsá! — dobozokat ragasztanak, bádoglemezeket vágnak, kalapálnak, fűrnak, faragnak.

Aki pedig nem hisz a politéchnikai képzés értelmében, hasznosságában, látogasson el a Vasvári Pál úttörőcsapat műhelyébe.

Tanulságos látogatás. Megéri a fáradságot.

(P—P)

— Néztük a gyerekeket, ahogy dolgoztak. Somogyi Editet, aki a sarokkivágót kezelte. Csanádi Csabát és Horváth Antit a drótláb készítés szakembereit. Amikor egy-egy tükröt elkészült, mielőtt bekerült volna a szekrénybe, immár mint eladásra kész áru, Tömörkény Zsuzsa előbb szigorúan megvizsgálta — ő a csoport MEO-sa — s csak azután nyomta rá a cégbélyegzőt: »Készült a Szegedi Pedagógiai Főiskola gyakori általános iskolája, Vasvári Pál úttörőcsapatának műhelyében«.

— A hirdetésre jöttem... Sötét, hideg, kellemetlen levegőjű konyha. Gyér bútorzattal. Az ágyban nagy dunyha alatt a lakástulajdonos fekszik. Egy kihűlt tűzhely, viaszosvászonnal borított asztal, néhány szék, kopott mosdón mosdóval — ebből áll a konyhaberendezés. Piroksa fogad.

— A hirdetésre jött? — kérdezi. — Igen. Anélkül, hogy kérdeztem volna, beszél,

Egy ágy kiadó!...

Egy ágy nő részére kiadó: Gogol utca 20, földszint 4. — olvastam a Vörös Csillag Filmszínház oldalán, a hirdető-táblán. Elindultam a hirdetés után. Vajon, milyen lesz az az otthon, ahová ilyen ridegen csalogatják a fiatal lányokat.

— Egy ágy... Azt tudtam, hallottam, magas bért kérnek az albérteti szobákért, de úgy gondoltam, a régi, rosszhírű ágyrajárás megszünt. Hát majd meglátjuk. Kívülről sem biztató a ház. Belülről még kevésbé. Földszint 4. A valóságban alagsor. Sötétbarna, kopott ajtó, elsárgult papírcsík, rajta ceruzával a lakástulajdonos sajátkezű írása: — a neve.

— Van ágynevelője? — szölt Gizi néni. — Nincs. — Akkor kétszáz forint a lakbér, ebben a fűtés is benne van. Ha saját ágynevelő van, úgy olcsóbb. Száználcvan forint.

— Itt alszik majd mellett a páros ágyon — folytatja főbérlőm. — Mert két hely már foglalt, itt alszik Piroksa, ott meg Kati.

Két fekhelyen hárman

A priccs még üres. De nem kell félni, a hirdetés csalogatja a lányokat. Előbb-utóbb akad páciens. S ha netalántán több a jelenlévő, akkor sem lesz baj. Józsvíví a Gizi néni, »ketten is megalhatunk egy ágyban«. Általában öt ágyrajárót tart Gizi néni, a páros fekhely igen kényelmes három ember számára is.

Megborzadok. Gizi néni nek jó szeme van, mindenre reagál. — Most hűvös van, szelíztetünk. Igaz, még ezen a télen nem fűtöttünk itt, de hála istennek, enyhe telünk van... Tehát meg-egyeyztünk! Kétszáz forint.

— És este...? — Oh, én megértem a fiatalokat. Nyugodtan szórakozhat. Bennünket nem zavar, bármikor ér haza. Feláldozzuk a nyugalomunkat a jóvedelemért. (Milyen őszinte!)

— És mi van az áldozat mögött? Este hét óra. Színhely az előbb leírt konyha.

Különös erkölcsi felfogás

— Hol csavarogtál — fogadja a megszeppent ágyrajárót a főnökasszony. — Már megint melyik férfi

— Négy hónapja lakom itt. Egy előnye van ennek a lakásnak, közel van mindenhez, No, de üljön le, mindjárt jön Gizi néni. És megérkezett. Zömök természetű, barátságatlan kinézésű, ősz hajú asszony, de mézes-mázosan fogad.

Egy priccs kétszáz forintért

Belépünk a szobába. Akár egy körterem. Nem olyan tiszta, hanem annyi itt az ágy. A fal mellett hosszabban két szelvényes, páros ágy és a sarokban egy priccs. Ezenkívül egy szekrény, asztal és két szék egészíti ki a »körterem« berendezését. A falon körül egy-egy és fél méter magasan a víz sötétre festette a mintát.

— Van ágynevelője? — szölt Gizi néni.

— Nincs. — Akkor kétszáz forint a lakbér, ebben a fűtés is benne van. Ha saját ágynevelő van, úgy olcsóbb. Száználcvan forint.

— Itt alszik majd mellett a páros ágyon — folytatja főbérlőm. — Mert két hely már foglalt, itt alszik Piroksa, ott meg Kati.

Két fekhelyen hárman

A priccs még üres. De nem kell félni, a hirdetés csalogatja a lányokat. Előbb-utóbb akad páciens. S ha netalántán több a jelenlévő, akkor sem lesz baj. Józsvíví a Gizi néni, »ketten is megalhatunk egy ágyban«. Általában öt ágyrajárót tart Gizi néni, a páros fekhely igen kényelmes három ember számára is.

Megborzadok. Gizi néni nek jó szeme van, mindenre reagál. — Most hűvös van, szelíztetünk. Igaz, még ezen a télen nem fűtöttünk itt, de hála istennek, enyhe telünk van... Tehát meg-egyeyztünk! Kétszáz forint.

— És este...?

— Oh, én megértem a fiatalokat. Nyugodtan szórakozhat. Bennünket nem zavar, bármikor ér haza. Feláldozzuk a nyugalomunkat a jóvedelemért. (Milyen őszinte!)

— És mi van az áldozat mögött? Este hét óra. Színhely az előbb leírt konyha.

Különös erkölcsi felfogás

— Hol csavarogtál — fogadja a megszeppent ágyrajárót a főnökasszony. — Már megint melyik férfi

után kóborogsz? Te... (És a legdurvább kifejezésektől sem riad vissza, szórja átkait.) — Hova süllyedtünk, óh, mai erkölcsök...

...Ha itt tartunk, engedje meg, hogy magától is számon kérjük, kedves Gizi néni, a jó erkölcsről alkotott véleményét. Az egész lakásért 29 forint 50 fillért fizet. Az ágyrajáróktól pedig 800—1000 forintot szed be havonta. Azoktól, akik 800—900 forintot keresnek, maga pedig megkapja ezt az összeget minden munka nélkül. Erkölcsös dolognak tartja ezt?

A fűtésért pénzt szed és az idén még nem fűtött. Hol biztosít mosakodási lehetőséget albérlői számára?

Hol? Hát a konyhában, hideg vízben. Ott mosni is lehet. Ez aztán a jó erkölcs. Mindegy, milyen áron, csak könnyű pénzhez lehessen jutni. Pedig erős, egészséges asszony, tisztességes úton is megkereshető beteg férje és saját kenyere valóját.

Az ágyak elosztásának „rendje“

Ez az asszony nem gondol otthona jóhírére. Gizi néni szállásáról regényeket tudnak mesélni a Textilművekben, a Szegedi Kenderfonógyárban, a nyomdában és egyéb szegedi üzemből dolgozó lányok.

Sajnos, nem egyedülálló eset ez a Gizi néni uszora. A városban számtalan helyen találkozunk hasonló esettel. A fiúk »Gizi néni« a Teréz utcában lakik. Ő hét ágyrajáróját szed havonta fejenként 200 forintot. Az egy faluból származó fiúk egy ágyban alszanak. Kossuth utca 24 szám alatt a »tulaj« egy szobából álló főbérlőt két kis fizetésű fiúval osztja meg, nem önzetlenül.

Hány és hány »Gizi néni« él és tevékenykedik a városban. Vajon meddig basáskodnak ezek a munkakerülő, könnyű pénzre éhes asszonyok?

A kiuzsorázott fiatalok helyzetét csak abban az esetben lehet megjavítani, ha a budapesti és egyéb nagyvárosok példája nyomán Szegeden is építenének a fiatalok számára munkásszállókat. Természetesen ennek komoly anyagi előfeltételei vannak. De addig is próbáljunk megoldást keresni, gátatvetni az albérteti uszornak, ha másképp nem megy, rendeztetni.

Horváth Lászlóné

A korán jött emberkék megmentéséért...

Évente mintegy 280—300 koraszülöttet ápolnak a gyermekklinika különosztályán

Ják őket, óva a legkisebb rázkódástól és hőkülönbségektől is.

Az orvostudomány új vívmányával

A legtöbb koraszülöttet azonban korosan fokozódott sárgaság támadja meg. Három esztendővel ezelőtt még sűrűn előfordult, hogy megölte, vagy nyomorékká tette őket a veszedelmes sárgaság, mert a feloldódott vörös vérszövetből epefesték ivódott az idegrendszerük sejtjeibe. Az orvostudomány új vívmányával, a vércserékkel ma már elűzi ezt a betegséget. A sárga vért kicseréli bennük tiszta, egészséges felöltött ember vérével — valósággal cseppenként csepegtetve beléjük az életet.

Az orvostudomány mai állása szerint akkor eredményes a koraszülöttek életmentése, ha az 1000—1500 gramm súllyal születetteknek a fele életben marad. Ezt az átlagot viszont túlélté már életében a Szegedi Gyermekklinika koraszülöttek osztálya annak ellenére, hogy technikai felszerelése lehetne modernebb is, ápolószemélyzete pedig

lehetne több. 28 ágyas ugyanis a koraszülöttek osztálya, s évente átlag 280—300 koraszülött kerül be ápolásra. Ápolónó viszont csak egy van mellettük, aki háromóránként eteti és teszi tisztába őket. Legtöbbjük szondán keresztül táplálkozik, nem tud nyelni, és bizony mire az utolsó is eszik, az első már megint megéhezik.

Megerősödv a csecsemő-osztályon

A statisztikai adatok szerint pedig nem várható, hogy egyharmad csökkenne a koraszülések és szülöttek száma, sőt emelkedőben van világszerte a második világháború óta. A kutatómunka folyik, hogy meg lehessen szüntetni az előidéző okot, amely sokféle tényezővel kötődik az emberi testhez és pszichéhez.

Ettől függetlenül a koraszülöttek sietnek utólrni a többiekkel, akik erőben megelőzték őket. Általában két hónap, vagy ennél valamivel több időtartam alatt eléri a 2500—3000 gramm súlyt, és megerősödvé átkerülnek

a csecsemőosztályra, ahol megtanulnak az anyamellről táplálkozni. Ekkor a kismamák is felkereshetik már őket, sőt a vidékiek egy külön épületben ott élhetnek a közelükben. Arra az időre ugyanis lakást és ételmezést kapnak teljesen ingyen, hogy gyermekük mellett lehessenek háromóránként, amikor a kicsi szájak az anyatejért kíváncskoznak.

Korszerűsítik majd az osztályt

Végezetül még idetartozik a teljesség kedvéért: a Szegedi Orvostudományi Egyetem tízéves távlati tervében szerepel a Gyermekklinika koraszülöttek osztálya további korszerűsítése, körülbelül 750 ezer forintos költséggel egy úgynevezett kondicionáló berendezés létesítése, amely automatikusan végzi el a levegő szűrését, nedvesítését és melegítését. Esetében bizonyára még több pufók kis arc néz majd vissza az orvosokra a fényképekről, amelyek az előtérben faláról mosolyognak rájuk. A fényképeket ugyanis az anyukák és apukák küldték gyermekükről, aki egy-két évvel ezelőtt ugyanolyan álmos kis koraszülött baba volt, mint most a kis Balázs Ferike, aki az orvosok közlése szerint nagyon iparkodik felszedni azt a bizonyos súlyt, amely »belepőjegyül« szolgál a csecsemőosztályra, ahol már majd közvetlenül az anyjától kapja az édes anyatejet.

Lódi Ferenc

Egészségügyi előadássorozat Ságváritelepen

A III. kerületi tanács végrehajtó bizottságának egészségügyi csoportja a dolgozó parasztok számára téli egészségügyi előadássorozatot rendez Ságváritelepen, a művelődési otthonban. Első ízben január 13-án, este 6 órakor tartanak előadást »Az alkohol romboló hatása a szervezetre« címmel. A következő előadások címe: A tuberkulózis; A járványos gyermekbénulás; A tisztaság fél egészség. Az előadásokat dr. Fülöpp Pál és dr. Balasza Miklós orvosok tartják. Minden alkalommal sor kerül játékfilmek vetítésére is.

Asztal-lottó, Lottó szépe-választás és más érdekességek

Január 13-án lesz a Lottó-bál

A Hazafias Népfrent takarékosági bizottsága elvállalta a szegedi Lottó-bál védnökségét. A bált a Totó-Lottó Körzeti Iroda rendezi a jövő héten, január 13-án, kedden este 7 órakor a Hungária összes termeiben.

Igen ötletes a bál belépőjegye. Belépőjegy ugyanis egy helyszínen vásárolt, háromhasábos, a harmadik értékhétre szóló lottószelvény lesz. Ugyancsak hasonló érdekességekkel szolgálnak a bál résztvevőinek az est folyamán. Minden asztal számot kap. Az 1—90 közötti számokat az est folyamán többször kisorsolják és a kisorsolt számú asztaltársaság nyereségében — pezsgő, habzóbor, palackosbor stb. — részesül. Lottó szépe-választás is lesz. Az Allami Áruház külön ruha-szépeversenyt rendez, amelynek során egy — a Tisza Allami Áruház kirakatában látható — szép estélyi ruhával jutalmazták a legszebb ruhakreációt, amelyet, vagy annak anyagát viselje az áruházban vásárolt.

Az ételekről, italokról, a jó zenéről a Hungária Étterem gondoskodik.